

Sygn. akt III AUa 1027/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski
Sędziowie:	SA Jerzy Andrzejewski SO del. Tomasz Koronowski (spr.)
Protokolant:	stażysta Anna Kowalewska

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2016 r. w Gdańsku

sprawy W. M.

przeciwko Zakładowi (...) Oddział w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji W. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 lutego 2016 r., sygn. akt VI U 3449/15

oddala apelację.

SSO del. Tomasz Koronowski SSA Maciej Piankowski SSA Jerzy Andrzejewski

Sygn. akt III AUa 1027/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 października 2015r. znak (...) pozwany organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił ubezpieczonej W. M. prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazano, że ubezpieczona nie udowodniła żadnego okresu zatrudnienia na terytorium Polski. Zgodnie z umową między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o zabezpieczeniu społecznym z dnia 18 maja 2012r. (Dz.U. z 2013r. poz. 1373; dalej: umowa polsko-ukraińska lub umowa), która weszła w życie dnia 1 stycznia 2014r., osoby, które podlegają lub podległy ustawodawstwu jednego lub obu państw stron umowy lub wywodzą swoje prawa od osób wyżej wymienionych, bez względu na obywatelstwo i miejsce zamieszkania mogą starać się o świadczenia, o których mowa w zakresie przedmiotowym umowy. Umowa umożliwia uzyskanie polskich i ukraińskich emerytur i rent osobom, które pracowały w obu państwach. Z wniosku

ubezpieczonej wynikało, że pobiera ona emeryturę przyznaną na Ukrainie, tak więc może się ubiegać o transferowanie pobieranego świadczenia na Ukrainie do Polski.

W odwołaniu od przywołanej decyzji ubezpieczona zarzuciła organowi rentowemu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 6 ustęp 1 punkt 9 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie Dz.U. z 2016r. poz. 887 ze zmianami; dalej: ustawa emerytalna) w związku z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000r. o repatriacji (Dz.U. z 2014r. poz. 1392 ze zmianami) poprzez ich błędne niezastosowanie, a w konsekwencji uznanie, że odwołującej nie przysługuje prawo do emerytury, podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika wprost, że odwołująca posiada status repatrianta, oraz naruszenia art. 27 i 28 ustawy emerytalnej poprzez błędną ich wykładnię i zastosowanie przez przyjęcie, że odwołującej nie przysługuje prawo do emerytury, ponieważ nie udowodniła żadnego zatrudnienia na terytorium Polski. Skarżąca zarzuciła również naruszenie przepisów postępowania administracyjnego, dotyczące oceny materiału dowodowego i oparcia zaskarżonej decyzji na dowolnej argumentacji w oderwaniu od materialno-prawnych przepisów prawa i sporządzenia niepełnego uzasadnienia decyzji. Skarżąca zarzuciła pozwanemu także naruszenie przepisów prawa międzynarodowego, tj. art. 12, 14 i 15 umowy polsko-ukraińskiej poprzez ich błędną wykładnię i niezastosowanie z uwagi na błędne przyjęcie, że odwołującej nie przysługuje wnioskowane prawo, ponieważ nie udowodniła żadnego zatrudnienia na terenie Polski w sytuacji, gdy odwołująca posiada ponad dwudziestoletni okres zatrudnienia na Ukrainie. W związku z tymi zarzutami ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że przysługuje jej prawo do emerytury z zaliczeniem jako okresów składkowych wykazanych okresów zatrudnienia i pracy na Ukrainie, ewentualnie o uchylenie tej decyzji i przekazanie sprawy ZUS Oddział w R. do ponownego rozpoznania. Skarżąca domagała się też zasądzenia kosztów procesu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Pozwany wskazał, że zgodnie z pismem z dnia 29 maja 2015r. Delegatury Funduszu Emerytalnego Ukrainy, wnioskodawczyni otrzymuje emeryturę ze względu na wiek, a staż pracy wynosi 42 lata, 6 m-cy i 27 dni. Ze względu na to, że wnioskodawczyni nie posiada żadnego okresu składkowego i nieskładkowego przebytego w Polsce, ZUS odmówił prawa do emerytury z ustawodawstwa polskiego, tj. z art. 27 i 28 ustawy emerytalnej. Równocześnie wnioskodawczyni została pouczona o możliwości wystąpienia z wnioskiem o transferowanie świadczenia ukraińskiego do Polski zgodnie z przepisami umowy polsko-ukraińskiej. Odnosząc się do treści odwołania, przywołano art. 6 ust. 1 pkt. 9 i art. 9 ustawy emerytalnej oraz postanowienia umowy polsko-ukraińskiej wywodząc, że skoro wnioskodawczyni posiada prawo do emerytury ukraińskiej z tytułu wszystkich przebytych tam okresów, to brak jest podstaw do uznania ich za okresy składkowe na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy emerytalnej na potrzeby przyznania emerytury wyłącznie w oparciu o polską ustawę emerytalną, mimo posiadania przez skarżącą statusu repatriantki. Dodano, że wnioskodawczyni nie przedłożyła żadnego dowodu na posiadanie statusu repatrianta, jednak okoliczność ta pozostaje bez znaczenia dla sprawy. Pozwany zaznaczył, że z chwilą zawarcia umowy polsko-ukraińskiej okresy pracy na Ukrainie, zaliczane jako okresy składkowe na podstawie art. 6 ust. 1 pkt. 9 ustawy emerytalnej, czyli dla repatriantów, stały się okresami ukraińskimi, ponieważ umowa przewiduje, że każde państwo odpowiada za własne okresy ubezpieczenia, przy czym gdyby strona ukraińska nie ustaliła prawa do świadczenia z uwzględnieniem tych okresów, to okresy te podlegałyby uwzględnieniu przez ZUS na podstawie ustawy emerytalnej jako polskie okresy składkowe.

Wyrokiem z dnia 29 lutego 2016r. sygn. akt VI U 3449/15 Sąd Okręgowy w Bydgoszczy oddalił odwołanie. Sąd I instancji wyjaśnił w ustnym uzasadnieniu orzeczenia, że stan faktyczny sprawy pozostawał w zakresie niezbędnym dla rozstrzygnięcia sprawy bezspornym. Ubezpieczona W. M. otrzymuje przyznaną przez Ukrainę emeryturę ze względu na wiek. Staż jej pracy wynosi 42 lata 6 miesięcy i 27 dni. Nie posiada żadnego okresu składkowego i nieskładkowego w Polsce. Posiada obywatelstwo polskie jako repatriant na podstawie art. 4 ustawy o repatriacji. W dniu 21 sierpnia 2015r. skarżąca złożyła wniosek o emeryturę. W świetle powyższego, jak i uwzględnienia obecnie obowiązujących przepisów, odwołanie zostało uznane za bezzasadne. Słusznie organ rentowy wskazał na treść art. 9 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym przy ustalaniu prawa do świadczeń okresów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9 i ust. 2 pkt 1 lit. c oraz w artykule 7 pkt 8 okresów zatrudnienia wykonywanego na obszarze Państwa Polskiego w czasie, gdy obszar ten nie wchodził w skład Państwa Polskiego, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a i okresów pracy

przymusowej, o których mowa w artykule 6 ust. 2 pkt 2 lit. a i b, nie uwzględnia się, jeżeli z ich tytułu jest wypłacane świadczenie rentowe z instytucji zagranicznej inne niż renta z ubezpieczenia dodatkowego. Emerytura na Ukrainie, jak jest w przypadku odwołującej, jest objęta pojęciem „świadczenia rentowego” w rozumieniu powyższego przepisu, gdyż w wyroku z dnia 22 maja 2012r. II UK 268/11 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że pojęcie "świadczenie rentowe z instytucji zagranicznej inne niż renta z ubezpieczenia dodatkowego" z art. 9 ust. 3 ustawy emerytalnej jest pojęciem szerszym niż definiowane w tej ustawie pojęcie "renta z tytułu niezdolności do pracy" i "renta rodzinna" i obejmuje także emerytury, czyli tak zwane "renty starcze". Nie można zatem zaliczyć odwołującej jakichkolwiek okresów składkowych wypracowanych na Ukrainie, gdyż uwzględniono je przy ustalaniu prawa wyżej wymienionej do emerytury właśnie na Ukrainie i tam świadczenie to ubezpieczona pobierała. Bez znaczenia, w ocenie Sądu Okręgowego, pozostawał status repatrianta, jaki uzyskiwała ubezpieczona, bo okresów składkowych na Ukrainie i tak nie można skarżącej zaliczyć. Jedynie zakładając, jak słusznie podnosi organ rentowy, że ukraińska emerytura ubezpieczonej nie obejmowałaby okresów wskazanych w artykule 6 ust. 1 pkt 9 ustawy emerytalnej, w takiej sytuacji podlegałyby one uwzględnieniu jako polskie okresy składkowe. Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴§1 kpc oddalił odwołanie.

Ubezpieczona złożyła apelację od opisanego wyroku, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy emerytalnej w związku z art. 1 ust. 2 ustawy o repatriacji poprzez ich błędne niezastosowanie i uznanie, że posiadanie przez odwołującą statusu repatrianta pozostaje bez znaczenia w niniejszej sprawie,

- art. 27 i 28 ustawy emerytalnej poprzez przyjęcie, że odwołującej nie przysługuje prawo do emerytury, ponieważ nie udowodniła żadnego zatrudnienia na terytorium Polski,

- art. 12, art. 14 i art. 15 umowy polsko-ukraińskiej poprzez błędne przyjęcie, że odwołującej nie przysługuje prawo do renty, ponieważ nie udowodniła żadnego zatrudnienia na terenie Polski w sytuacji, gdy odwołująca posiada ponad dwudziestoletni okres zatrudnienia na Ukrainie;

2) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

- art. 233§1 kpc polegające na braku wszechstronnej oceny całokształtu materiału dowodowego i oparciu na dowolnej argumentacji, w oderwaniu od materialno - prawnych przepisów prawa, braku dokładności w wyjaśnieniu stanu faktycznego sprawy oraz dokonaniu całkowicie dowolnej oceny treści materiału dowodowego zebranego w sprawie, z naruszeniem zasad logicznego rozumowania oraz zasad doświadczenia życiowego wyrażające się w przyjęciu, iż odwołującej nie przysługuje prawo do emerytury, podczas gdy analiza materiału dowodowego, w szczególności fakt posiadania przez odwołującą z mocy prawa statusu repatrianta, pozwala na przyjęcie tezy przeciwnej,

- art. 328§2 kpc polegające na wadliwym sporządzeniu uzasadnienia orzeczenia, a wyrażające się w braku ustalenia faktów, które Sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz brak dokonania wykładni przepisów podstawy prawnej z odniesieniem się do niniejszej sprawy, co skutkuje utrudnieniem dokonania oceny prawidłowości i toku rozumowania Sądu wydającego orzeczenie,

W związku z powyższym ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania i uznanie, że odwołującej W. M. przysługuje prawo do emerytury oraz zaliczenie jej jako okresów składkowych wykazanych okresów zatrudnienia i pracy na Ukrainie, ewentualnie o uchylenie wyroku i poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu. Ponadto skarżąca wniosła o zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

W uzasadnieniu apelacji wywodzono, że Sąd I instancji ocenił ustalenia dokonane przez organ jako prawidłowe i bezkrytycznie przyjął je za własne bez potrzeby ich ponownego rozważenia, co należy uznać za błędne w niniejszej sprawie.

Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w przedmiotowej sprawie, odwołująca posiada status repatrianta z mocy prawa i obywatelstwo Polskie, które nabyła w momencie przekroczenia granicy RP i była zatrudniona na Ukrainie przez ponad 20 lat. Wskazać należy, że idea regulacji art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy emerytalnej opiera się na konstrukcji tzw. okresów składkowych bez składek, co oznacza, że pomimo braku rzeczywistego wpłacania składki do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, pewne okresy traktuje się, jak gdyby składka została wpłacona. Oznacza to, że decyzją ustawodawcy fakt uznania statusu repatrianta pozwala na objęcie osób, które nie były obywatelami Rzeczypospolitej, polskim systemem ubezpieczeń społecznych i tym samym wypłacanie emerytury lub renty z FUS, mimo, że nie współtworzyły tego funduszu. Zdaniem skarżącej zarówno Sąd I instancji, jak i organ rentowy, powinny wziąć pod uwagę fakt, że ubezpieczona posiada status repatrianta z mocy prawa i na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy emerytalnej zaliczyć wykazany przez nią okres pracy na Ukrainie jako okres składkowy, uprawniający do przyznania jej emerytury w Polsce. Sąd Okręgowy w żaden sposób nie odniósł się w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia do tej istotnej kwestii, wskazując jedynie, że posiadany przez skarżącą status repatrianta jest bez znaczenia, co należy uznać za błędne.

Co do pozostałych naruszeń prawa materialnego wskazano, że z treści art. 28 ustawy emerytalnej nie wynika, iż co najmniej piętnastoletni okres składkowy i nieskładkowy dla kobiet musi obejmować łącznie pracę na terenie Polski i za granicą. Taka wykładnia tego przepisu jest także sprzeczna z zapisami umowy polsko-ukraińskiej. Powyższe również zostało przez Sąd I instancji bezzasadnie pominięte. Zgodnie z art. 12 ww. umowy „jeżeli ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony uzależnia nabycie (...) prawa do emerytury lub renty od przebycia okresów ubezpieczenia, to instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony uwzględnia, w niezbędnym zakresie, okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, tak jakby były okresami ubezpieczenia przebytymi zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem”. Ponadto z godnie z art. 14 i art. 15 umowy „fakty i zdarzenia, które mają wpływ na nabycie prawa, zawieszenie lub wysokość emerytury lub renty, które zaistniały na terytorium jednej Umawiającej się Strony są uwzględniane tak jakby zaistniały na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, a „jeżeli osoba spełnia warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury lub renty zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron, bez uwzględnienia okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, to instytucja właściwa ustala prawo i oblicza wysokość emerytury lub renty wyłącznie na podstawie okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem, które ona stosuje”. W świetle powyższego organ, a za nim Sąd, bezzasadnie nie uwzględnił okresów zatrudnienia odwołującej na terenie Ukrainy co powinno skutkować zmianą wydanego orzeczenia oraz przyznaniem odwołującej prawa do emerytury, ponieważ spełnia ona warunki konieczne do uzyskania świadczenia emerytalnego.

Organ rentowy nie ustosunkował się do apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona, gdyż nie zawiera zarzutów, które mogłyby skutkować wnioskowaną zmianą lub uchyleniem zaskarżonego wyroku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji dokonał nie tylko prawidłowych ustaleń faktycznych w sprawie, które słusznie ocenił jako bezsporne w zakresie wystarczającym dla rozstrzygnięcia, wobec czego ustaleń tych nie trzeba powtarzać (tak postanowienie SN

z dnia 22 kwietnia 1997r., II UKN 61/97; wyrok SN z dnia 5 listopada 1998r., I PKN 339/98), ale i nie dopuścił się w rozważaniach zarzucanego naruszenia prawa materialnego. Do ustaleń faktycznych dodać można jeszcze jedną okoliczność, także zresztą bezsporną, że skarżąca urodziła się w (...)r.

Odnosząc się do zarzutów apelacji, w pierwszej kolejności należy omówić kwestie dotyczące naruszenia prawa procesowego, jako że mają one wpływ na prawidłowe ustalenie stanu faktycznego sprawy, co jest warunkiem wstępnym właściwego zastosowania przepisów prawa materialnego.

Jako niezasadny należy ocenić zarzut naruszenia art. 233§1 kpc, który sprowadza się do twierdzenia, że Sąd powinien był przyjąć, iż skarżąca ma status repatrianta z mocy prawa. Sąd I instancji wyjaśnił, że okoliczność ta nie była istotna dla rozstrzygnięcia, stąd zbędnym było jej jednoznaczne ustalenie. Pogląd ten jest słuszny, gdyż to z przyczyn określonych w art. 9 ustawy emerytalnej (o czym niżej), a nie z powodu tego, czy ubezpieczona ma lub nie ma statusu repatrianta, nie było podstaw do uznania za polskie okresy składkowe okresów zatrudnienia na Ukrainie. Jak natomiast wynika z art. 217§3 i art. 227 kpc sąd pomija twierdzenia i dowody, jeżeli okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione oraz przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Jedynie więc dla uzyskania pełniejszego obrazu sytuacji skarżącej można wskazać, że w czerwcu 2015r. przybyła ona z Ukrainy do Polski, w związku z czym uzyskała w dniu 3 lipca 2015r. poświadczenie posiadania obywatelstwa polskiego jako repatriant na podstawie art. 4 ustawy o repatriacji (w aktach ZUS).

Co do zarzutu naruszenia art. 328§2 kpc trzeba zauważyć, że uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera wymienione tu elementy. Określa stan faktyczny, który – jak już wyżej wskazano – był bezsporny w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia, oraz wyjaśnia podstawę prawną poglądu, który skutkowało oddaleniem odwołania, z przytoczeniem nie tylko przepisów prawa, ale i z przywołaniem orzeczenia Sądu Najwyższego, wydanym na tle podobnej sprawy. Niezasadne jest zatem twierdzenie apelantki, że występują braki uzasadnienia w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej tego rodzaju, iż sfera motywacyjna zaskarżonego orzeczenia pozostaje nieujawniona, bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej. Zarzut ten może znaleźć zastosowanie jedynie w tych wyjątkowych sytuacjach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu I instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania zaskarżonego orzeczenia. Sytuacja taka nie zachodzi w rozpatrywanej sprawie, jako że wbrew twierdzeniom apelacji zaskarżony wyrok poddaje się kontroli instancyjnej. Wskazuje na to zresztą choćby podjęcie przez skarżącą merytorycznej polemiki z wywodami Sądu Okręgowego.

Niezasadne były także zarzuty naruszenia prawa materialnego.

Ponieważ bezsporne jest, że wszystkie okresy zatrudnienia ubezpieczonej to okresy pracy na Ukrainie w czasie, kiedy nie była obywatelką polską, w pierwszej kolejności trzeba zwrócić uwagę na postanowienia umowy polsko-ukraińskiej. Zgodnie z preambułą tej umowy została ona zawarta w celu uregulowania wzajemnych stosunków między oboma państwami w zakresie zabezpieczenia społecznego. Art. 2 i 3 tej umowy stanowią, że stosuje się ja m.in. w odniesieniu do emerytur i do osób, które podlegały lub podlegają ustawodawstwu jednej lub obu Umawiających się Stron, a więc w zakresie przedmiotowym i podmiotowym takim, jak w rozpatrywanej sprawie. W postanowieniach dotyczących świadczeń (dział III, tj. artykuły od 9 do 19) zamieszczono rozdział III (art. od 12 do 16), który dotyczy emerytur i rent.

Trzeba zauważyć, że strony umowy wyróżniły emerytury z sumowaniem okresów ubezpieczenia (art. 12, określający zasady sumowania i art. 16, wskazujący na sposób obliczania świadczenia) i bez takiego sumowania (art. 15 umowy). Emerytury bez sumowania okresów ubezpieczenia to takie, które przyznaje się osobie spełniającej warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury lub renty zgodnie z ustawodawstwem jednej ze stron umowy, bez uwzględnienia okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem drugiej strony umowy. Wówczas instytucja właściwa ustala prawo i oblicza wysokość emerytury lub renty wyłącznie na podstawie okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem, które ona stosuje. Emerytury z sumowaniem okresów ubezpieczenia to takie, przy których ustawodawstwo jednej ze stron umowy uzależnia nabycie prawa do emerytury od przebycia okresów ubezpieczenia w takim rozmiarze, że zachodzi potrzeba ich uzupełnienia o okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem drugiej strony umowy (art. 12 ust. 1 i 1 umowy) lub dodatkowo o okresy ubezpieczenia przebyte w państwie trzecim (art. 12 ust. 3 umowy). Postanowienia umowy dotyczące sumowania okresów ubezpieczenia zakładają zatem, że ubezpieczony legitymuje się okresami ubezpieczenia przynajmniej w Polsce i na Ukrainie. Na taką wolę stron umowy wskazuje także art. 16 umowy, zgodnie z którym:

Jeżeli zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron prawo do emerytury lub renty przysługuje po zastosowaniu postanowień artykułu 12 niniejszej Umowy, instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony ustala emeryturę lub rentę w następujący sposób:

- 1) oblicza teoretyczną wysokość emerytury lub renty, należną w przypadku, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia zostały przebyte zgodnie z obowiązującym ją ustawodawstwem,
- 2) dla określenia teoretycznej wysokości emerytury lub renty, o której mowa w punkcie 1, przy ustalaniu podstawy obliczenia uwzględniane jest wyłącznie wynagrodzenie uzyskane zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez instytucję właściwą oraz składki odprowadzone zgodnie z tym ustawodawstwem,
- 3) na podstawie teoretycznej wysokości, o której mowa w punkcie 1, określa rzeczywistą wysokość emerytury lub renty w oparciu o proporcję okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem obowiązującym instytucję właściwą przyznającą emeryturę lub rentę do sumy wszystkich przebytych okresów ubezpieczenia.

Trzeba zauważyć, że przy wykładni postanowień art. 12 umowy forsowanej przez apelantkę, tj. dotyczącej przyznania emerytury w Polsce w oparciu o okresy ubezpieczenia zasła tylko na Ukrainie, z art. 16 tej umowy wynikałoby, że wysokość świadczenia musiałaby wynosić 0 zł, a to z uwagi na brak polskich okresów ubezpieczenia.

Rozważania te przesądzają, że wbrew wywodom apelantki nie miały zastosowania w jej sprawie postanowienia art. 12 umowy polsko-ukraińskiej. Zastosowanie takie mogłyby mieć natomiast art. 15 tej umowy, wówczas jednak zachodziłaby konieczność wykazania, że skarżąca legitymuje się sumą polskich okresów składkowych i nieskładkowych, wymaganą przez art. 27 lub 28 ustawy emerytalnej. Trzeba dodać, że art. 14 umowy, regulujący zrównanie faktów i zdarzeń, nie może dotyczyć zasad zaliczania okresów ubezpieczenia, te bowiem wynikają z postanowień szczegółowych art. 12, 13 (bezsposornie niemającego zastosowania w sprawie), 15 i 16 umowy, a dotyczy innych okoliczności, np. związanych z zajęciem ryzyka ubezpieczeniowego.

Z uwagi na odesłanie z art. 15 umowy polsko-ukraińskiej zachodziła zatem potrzeba oceny, czy wnioskodawczyni legitymuje się polskimi okresami składkowymi, którą słusznie Sąd I instancji uznał za istotę rozstrzygnięcia. Negatywne w tej kwestii stanowisko Sądu Okręgowego jest prawidłowe. Wprawdzie zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy emerytalnej okresami składkowymi są okresy zatrudnienia za granicą osób, które w tym czasie nie były obywatelami polskimi, jeżeli osoby te powróciły do kraju po dniu 22 lipca 1944r. i zostały uznane za repatriantów, jednak uznaniu okresów pracy apelantki na Ukrainie za okresy składkowe sprzeciwia się art. 9 tej ustawy, i to niezależnie od okoliczności, czy ubezpieczona powinna być uznana za repatriantkę, czy też nie. Zgodnie bowiem z tym przepisem przy ustalaniu prawa do świadczeń okresów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9, nie uwzględnia się, jeżeli z ich tytułu jest wypłacane świadczenie rentowe z instytucji zagranicznej inne niż renta z ubezpieczenia dodatkowego. Ubezpieczonej bezspornie wypłacana jest emerytura z uwagi na wiek przez ukraińską instytucję ubezpieczenia społecznego w oparciu o te same okresy zatrudnienia, które skarżąca zgłosiła przy przedmiotowym wniosku o emeryturę. Również Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 maja 2012r. sygn. akt II UK 268/11, zgodnie z którym pojęcie „świadczenie rentowe z instytucji zagranicznej” jest pojęciem szerszym niż definiowane w tej ustawie pojęcia "renta z tytułu niezdolności do pracy" i "renta rodzinna" i obejmuje także emerytury, czyli świadczenia z ubezpieczenia społecznego wypłacane w związku z osiągnięciem określonego wieku. Oczywiście jest przy tym, że wypłacana ubezpieczonej emerytura ukraińska nie ma charakteru świadczenia z ubezpieczenia dodatkowego. Skoro tak, to okresy zatrudnienia na Ukrainie nie mogły zostać uznane za polskie okresy składkowe. Skarżąca nie legitymuje się zatem polskimi okresami uprawniającymi do emerytury.

Powyższe rozważania prowadziły do konkluzji, że skoro ubezpieczona nie wykazała polskich okresów uprawniających do emerytury, to wnioskowane prawo do emerytury nie mogło zostać jej przyznane ani jako emerytura bez sumowania okresów ubezpieczenia, ani jako emerytura z sumowaniem tych okresów. Wynika stąd, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu, wobec czego apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.

SSO Tomasz Koronowski SSA Maciej Piankowski SSA Jerzy Andrzejewski